

กิจกรรมของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปลูกป่าพันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่มีแนวปฏิบัติให้มีพื้นที่ปลูกป่าที่ป่าธรรมชาติ ให้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ ในทุกเขต พรรณพฤกษชาติ ดำเนินงานนอกพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ ดำเนินการในพื้นที่ป่าธรรมชาติของ ส่วนราชการ ศูนย์วิจัย สถานีทดลอง สถาบันการศึกษา พื้นที่ที่ประชาชนร่วมกันปลูกรักษา จากนั้นมีการสำรวจขึ้นทะเบียนทำรหัสประจำต้น ทำการศึกษาด้านชีววิทยา สนับสนุนให้มีอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน ซึ่งหากรักษาป่าดั้งเดิมไว้ได้ ก็จะรักษาพันธุกรรมดั้งเดิมซึ่งจะทำการศึกษา และนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป เมื่อมีความพร้อม

การดำเนินกิจกรรม

- 1.1 ทำการสำรวจ ทำรหัสประจำต้น และขึ้นทะเบียนพันธุกรรมพืชในพื้นที่ขององค์กร ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ป่าที่ชาวบ้านร่วมใจปลูก รักษา ป่าในสถาบันการศึกษา ป่าที่ใช้พื้นที่เป็นสวนสัตว์
- 1.2 ทำการสำรวจ ทำรหัสประจำต้น และขึ้นทะเบียนพันธุกรรมพืชที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มาปลูกดูแลรักษาในลักษณะสวนรวบรวมพันธุ์พืชโดยเอกชน
- 1.3 สนับสนุนให้มีอาสาสมัครปลูกรักษาพันธุกรรมพืชในระดับหมู่บ้าน
- 1.4 สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมและศึกษาด้านอนุกรมวิธานพืช

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืชในพื้นที่ที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงหรือสูญสิ้นจากการพัฒนา เช่น จากการทำอ่างเก็บน้ำ ทำถนน การพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากป่าธรรมชาติ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม หรือการทำโรงงานอุตสาหกรรม การจัดทำบ้านจัดสรร ฯลฯ ซึ่งพันธุกรรมพืชในพื้นที่เหล่านั้นจะสูญไป การนี้ได้ส่งเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร ออกสำรวจเก็บรวบรวม ในรูปเมล็ด กิ่ง ต้น เป็นการดำเนินการนอกพื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ ในทุกเขตพรรณพฤกษชาติ

การดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ออกสำรวจ เก็บรวบรวมตัวอย่าง เก็บรวบรวมพันธุกรรมพืชในพื้นที่เป้าหมาย เป็นพื้นที่ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเช่น พื้นที่สร้างอ่างเก็บน้ำ พื้นที่สร้างถนน หรือขยายทางหลวงหรือทางต่าง ๆ พื้นที่สร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง และในพื้นที่อื่น ๆ ที่จะถูกพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม
- 2.2 ตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมีทั้งการเก็บตัวอย่างแห้ง การดอง
- 2.3 การเก็บพันธุกรรมพืช มีการเก็บในรูปแบบเมล็ด ต้นพืชมีชีวิต ชิ้นส่วนพืชที่มีชีวิต

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมการสำรวจเก็บรวบรวม โดยการนำพันธุ์กรรมไปเพาะและปลูกในพื้นที่ที่ปลอดภัย ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีอยู่ 6 ศูนย์ทั่วประเทศ ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและสถานีทดลองของกรมวิชาการเกษตร พื้นที่ที่จังหวัดหรือสถาบันการศึกษาทุลเกล้าฯ ถวายเข้าร่วมสนองพระราชดำริ และยังมี การเก็บรักษาในรูปแบบเมล็ดและเนื้อเยื่อในธนาคารพืชพรรณ โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชฯ สวนจิตรลดา เก็บในรูปแบบพันธุ์กรรม หรือดีเอ็นเอ ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

การดำเนินกิจกรรม

- 3.1 มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ร่วมในโครงการ ทั้งที่โครงการส่วนพระองค์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์บริการการพัฒนากายขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่ของกรมวิชาการเกษตร กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษาต่างๆ ที่สมัครเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช
- 3.2 มีการศึกษาวิจัยในการเก็บรักษาทั้งในรูปของเมล็ด เนื้อเยื่อ ต้นพืชที่มีชีวิต
- 3.3 ศึกษาตรวจสอบพืชปราศจากโรคก่อนการเก็บรักษา

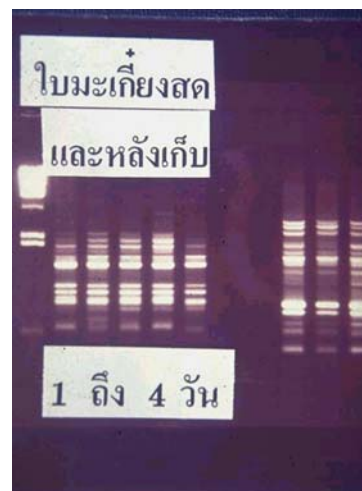

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการศึกษาประเมินพันธุกรรมพืชที่สำรวจเก็บรวบรวมมาและปลูกรักษาไว้ โดยมีการศึกษาประเมินในสภาพธรรมชาติ แปลงทดลอง ในด้านสัณฐานวิทยา ชีววิทยา สรีรวิทยา การปลูกเลี้ยง การเขตกรรม สำหรับในห้องปฏิบัติการมีการศึกษาด้านโภชนาการ องค์ประกอบ รงควัตถุ กลิ่น การใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ เพื่อศึกษาคุณสมบัติ คุณภาพในแต่ละสายต้น โดยความร่วมมือจากคณาจารย์ นักวิจัย ของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ศูนย์วิจัยและสถานี่ทดลองต่างๆ ที่ร่วมสนองพระราชดำริ

การดำเนินกิจกรรม

- 4.1 ทำการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน น้ำ จากแหล่งกำเนิดพันธุกรรม
- 4.2 ทำการศึกษาด้านสัณฐานวิทยาของต้นพืชที่ปลูกดูแลรักษา
- 4.3 ทำการศึกษาด้านสรีรวิทยาของพืชที่มีชีวิตที่เก็บรวบรวมดูแลรักษา
- 4.4 ทำการศึกษาด้านชีวเคมีของพืชมีชีวิตที่เก็บรวบรวมมาปลูกดูแลรักษา
- 4.5 การศึกษาด้านพันธุกรรม
- 4.6 การศึกษาการจำแนกสายพันธุ์ด้านชีวโมเลกุลพืช

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนและพัฒนาพันธุ์พืช

เป็นกิจกรรมที่นำข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลพันธุ์กรรมพืชที่ได้จากการศึกษาประเมิน การสำรวจเก็บรวบรวม การปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชที่มี นำมาให้ผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาและวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช เพื่อให้มีพันธุ์ตามความต้องการในอนาคต โดยเป็นการวางแผนระยะยาว 30 ปี 50 ปี ว่าจะมีพันธุ์พืชลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการของช่วงเวลา เป็นการพัฒนาคาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งเมื่อได้แผนพัฒนาพันธุ์พืชแต่ละชนิดจะนำทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงมีพระราชวินิจฉัย และพระราชทานให้กับหน่วยงานที่มีหน่วยงานในการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช เช่น กรมวิชาการเกษตร ศูนย์บริการการพัฒนaxyayพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

กระเจียวพันธุ์พื้นเมือง

กระเจียวลูกผสม

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่จะสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน บุคคลทั่วไป ให้เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของพันธุ์กรรมพืช ให้รู้จักหวงแหน รู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการ การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศ ซึ่งพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินการกับเยาวชน โดยการฝึกอบรมให้เห็นประโยชน์ ความงดงาม เกิดความปิติที่จะทำการอนุรักษ์ แทนที่จะสอนให้อนุรักษ์แล้วเกิดความเครียด ในกิจกรรมนี้มี **“งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน”** เป็นสื่อ โดยการดำเนินงานให้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นที่รวบรวมพรรณไม้ที่มีชีวิต มีที่เก็บพรรณไม้แห้ง พรรณไม้มงคล มีห้องสมุดสำหรับคนคว่ำ มีการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งให้โรงเรียนเป็นที่รวบรวมพรรณไม้ท้องถิ่นที่หายากใกล้สูญพันธุ์ และเป็นที่รวมภูมิปัญญาท้องถิ่น สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของโรงเรียนที่ร่วมสนองพระราชดำริฯ จะเป็นส่วนหนึ่งของ **“สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ”**

การดำเนินงานกิจกรรม

- 7.1 จัดพื้นที่เป็นสวนพฤกษศาสตร์ และแสดงพืชพรรณ
- 7.2 ให้การศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยนำชมในสวนพฤกษศาสตร์ที่จัดแสดงพืชพรรณ
- 7.3 จัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
- 7.4 มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ในสนามและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช การสำรวจเก็บรวบรวม และการปลูกดูแลรักษาพันธุกรรมพืช การสร้างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การใช้ประโยชน์จากสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเพื่อเป็นสื่อการสอนในวิชาต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนและบุคคล ได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำและแนวทางการศึกษา จัดตั้งเป็นชมรมนักพฤกษศาสตร์ อพ.สธ. และชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชนต่อไป

